

ВИМОГИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОБЛАШТУВАННЯ ЛОГОПЕДИЧНОГО КАБІNETУ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

Зоряна Матимеш,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
хіміко-біологічного факультету,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка,
E-mail: matimeszorana65@gmail.com

Науковий керівник: **Ірина Шульга,**
кандидатка педагогічних наук, доцентка,
доцентка кафедри педагогіки та менеджменту освіти
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка,
E-mail: ira.shulha@tnpu.edu.ua

У сучасних умовах зростає кількість дітей з порушеннями мовлення, які потребують своєчасної корекційної допомоги. Ефективність логопедичної роботи значною мірою залежить від умов, у яких вона проводиться, тому належне облаштування логопедичного кабінету в закладі освіти є важливим чинником створення комфортного, безпечного та розвивального середовища, яке сприяє мовленнєвій активності дітей та підвищенню результативності логопедичних занять. Водночас актуальність заявленої проблеми зумовлена необхідністю дотримання державних санітарно-гігієнічних норм, ергономічних і психологічних вимог, а також потребою у створенні простору, що відповідає віковим та індивідуальним особливостям дітей з мовленнєвими порушеннями.

Метою нашого дослідження є визначення основних вимог щодо облаштування логопедичного кабінету в закладі освіти з урахуванням нормативно-правових документів, психолого-педагогічних умов і потреб дітей з мовленнєвими порушеннями, задля забезпечення ефективної організації логопедичної роботи.

Питання облаштування логопедичного кабінету в закладі освіти знаходить широке висвітлення у вітчизняній науково-практичній

літературі. У працях Л. Вавіної [1] розглянуто підходи до розробки державних стандартів спеціальної освіти, що є основою для формування вимог до освітнього середовища, зокрема корекційного. У роботі О. Козинець і Л. Цибульської [2] акцентується увага на важливості мовленнєвої готовності дітей із загальним недорозвитком мовлення до навчання та необхідності логопедичного супроводу. Офіційні нормативи, викладені у Положенні про логопедичні пункти [4], регламентують діяльність логопеда та визначають вимоги до умов його роботи, що безпосередньо впливає на облаштування логопедичного кабінету. У методичних матеріалах [3; 5] подано практичні рекомендації щодо організації логопедичного простору, зокрема описано специфіку розміщення меблів, зонування, використання наочності та технічних засобів та наголошується на необхідності державної підтримки й інфраструктурного забезпечення логопедичних послуг. таким чином, це підтверджує актуальність теми дослідження та необхідність комплексного підходу до створення комфортного, безпечного й функціонального простору для логопедичної роботи в закладах освіти.

Однією з основних умов ефективної логопедичної роботи в закладі освіти є належне облаштування логопедичного кабінету для проведення діагностичних, корекційних та розвивальних занять з дітьми, які мають мовленнєві порушення. Оскільки мовленнєві порушення часто супроводжуються іншими порушеннями (психоемоційними, когнітивними, сенсорними тощо), простір має бути мультифункціональним, безпечним, комфортним і стимулюючим для мовленнєвого розвитку дитини. Сучасні підходи до логопедичної допомоги передбачають, що простір, у якому працює логопед, має відповідати вимогам нормативно-правових документів, санітарно-гігієнічним стандартам, а також індивідуальним і віковим особливостям дітей [3].

Нормативно-правові вимоги до облаштування логопедичних кабінетів у закладах освіти регулюються низкою документів, зокрема

Положенням про логопедичні пункти системи освіти, Санітарним регламентом для закладів загальної середньої освіти, а також Державними будівельними нормами України. Згідно з вимогами, приміщення логопедичного кабінету має бути окремим, ізольованим від шуму, добре освітленим і провітрюваним. Площа кабінету – не менше 12–18 м² для проведення індивідуальних занять і 20–25 м² – для групових. Стеля має бути не нижче 2,7 м, вікна – орієнтовані на південний або східний бік, що забезпечує природне освітлення. Температура повітря в межах 20–22 °С, а рівень шуму не повинен перевищувати 40 дБ. Поверхні меблів і підлоги повинні легко дезінфікуватися, а саме приміщення – регулярно прибиратися згідно з гігієнічними нормами [1].

Однією з найважливіших вимог до облаштування логопедичного кабінету є грамотне зонування простору: робочої, ігрової, відпочинкової та зони для зберігання. Поділ кабінет на кілька функціональних забезпечує ефективну організацію освітнього та корекційно-розвиткового процесів. Основною є робоча зона, де відбувається безпосереднє індивідуальне чи групове спілкування логопеда з дитиною/дітьми [2]. Цей простір має бути обладнана столом і стільцем, які регулюються відповідно до зросту дитини; дзеркалом для роботи над артикуляцією, а також дидактичними матеріалами, картками, альбомами, зошитами для занять. Наступний осередок – ігровий, де фахівець застосовує ігрові методики, проводить моторні та психолого-корекційні вправи. Для облаштування простору використовують м'який килим, сенсорні матеріали, конструктори, логопедичні ігри. Також виділяють зону відпочинку чи релаксації з кріслом-мішком або пуфами, спокійними іграшками, книгами. Крім того, обов'язковою є зона для зберігання навчально-методичних матеріалів, документації, дидактичних і технічних засобів. Вся ця інформація, яка стосується даних про дитину, зберігається відповідно до вимог конфіденційності, бажано – в окремих закритих шухлядах або шафах [1].

Велику роль у наданні якісних логопедичних послуг відіграє матеріально-технічне забезпечення кабінету, яке відповідає сучасним вимогам до логопедичної практики і включає як традиційні засоби (дзеркала, логопедичні зонди, артикуляційні таблиці, логопедичні зошити, наочність), так і сучасні цифрові ресурси (ноутбук або комп'ютер з логопедичними програмами, мультимедійні презентації, інтерактивна дошка за наявності відповідного фінансування). Рекомендується використовувати технічні засоби для аудіозапису (диктофонів), а також колонки для відтворення звуків, які будуть корисними в процесі формування слухової уваги та звуковимови [5]. Також важливими є картотеки вправ для розвитку дихання, артикуляційної моторики, фонематичного слуху, лексико-граматичних структур. Логопеду слід мати набір засобів для розвитку дрібної моторики: мозаїки, шнурівки, пальчикові ігри тощо.

Не менш важливим є врахування й інших вимог щодо облаштування кабінету логопеда. Зокрема, при виборі кольорової гами інтер'єру варто надавати перевагу стриманим, пастельним тонам, щоб не перевантажувати психіку дитини.

Наголосимо, що всі меблі, предмети, які є у логопедичному кабінеті мають бути безпечними: виготовлені з нетоксичних матеріалів, із заокругленими кутами, стійкими до перекидання та пошкодження тощо. Електричні прилади розміщують на висоті, яка недосяжна для дітей. Шнури й розетки надійно фіксують та ізолюють. Крім того, при облаштуванні логопедичного кабінету варто врахувати принципи універсального дизайну.

Слід зауважити, що кабінет логопеда – це не лише простір для роботи з дітьми, а й місце для організації регулярних зустрічей з батьками з метою проведення консультацій, співпраці з педагогами, вихователями, асистентами вчителя чи дитини. Наявність методичного куточка з інформацією для батьків, рекомендаціями щодо домашніх занять, а також

зразками корекційних ігор значно підвищує ефективність взаємодії та мотивацію дорослих до участі в корекційному процесі [4].

Отже, логопедичний кабінет є важливим елементом корекційно-освітнього середовища, тому при його облаштуванні необхідно враховувати сукупність вимог і принципів. Комплексний підхід до організації простору забезпечує не лише комфортну роботу логопеда, а й високий рівень мотивації, успішності й безпеки для дитини з мовленнєвими порушеннями. Правильно обладнаний кабінет сприяє реалізації індивідуального підходу, підтримці розвитку мовлення, мислення та розвитку комунікативної компетентності дітей з особливими освітніми потребами.

Список використаних джерел:

1. Вавіна Л. Основні підходи до розробки державних стандартів освіти учнів спеціальних шкіл. *Дефектологія*. 1997. № 4. С. 2–4.
2. Козинець О. В., Цибульська Л. В. Особливості мовленнєвої готовності до навчання в школі дітей із загальним недорозвитком мовлення в сучасних умовах. *Distance Education in Ukraine: Innovative, Normative-Legal, Pedagogical Aspects*. 2023. № 3. С. 215–226. URL: <https://doi.org/10.18372/2786-5495.1.17782> (дата звернення: 09.04.2025).
3. Логопедичний кабінет у ДНЗ - специфічні особливості, рекомендації щодо оформлення та відгуки. *Сайт Житомира - 884*. 2022. URL: <https://884.cx.ua/raznoe/logopedichnij-kabinet-u-dnz-speczifichni-osoblivosti-rekomendaczii-shhodo-oformlennya-ta-vidguki/> (дата звернення: 09.04.2025).
4. Про затвердження Положення про логопедичні пункти системи освіти. Міністерство освіти України. URL: https://logopedac.blogspot.com/p/blog-page_51.html (дата звернення: 09.04.2025).
5. Про стан і перспективи розвитку державної підтримки дітей з психофізичними вадами. *Дефектологія*. 2000. № 3. С. 46–47.

6. Сучасний логопедичний кабінет. Структура та наповнення. 2022. URL:
<https://irc.osvita-konotop.gov.ua/suchasnij-logopedichnij-kabinet-struktura-ta-napovnennya.html> (дата звернення: 12.04.2025).